

JOUKO LEHTOLAN ROCK-FINLANDIA

KALLE AHOLA JA VILLE HARTIKAINEN

JOUKO LEHTOLAN ROCK-FINLANDIA

VALOKUVIA 1985–2010

LIKE

Tekstin copyright © Kalle Ahola, Ville Hartikainen ja Like Kustannus / Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

Kuvien copyright © Jouko Lehtolan Säätiö ja Like Kustannus / Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

Jouko Lehtolan sitaatit ovat Timo Kanervan *Soundi*-lehteen 3/2005 tekemästä haastattelusta

Haastattelut ja kuvavalinnat: Kalle Ahola

Artikkelien kirjoittaminen: Ville Hartikainen

Kuvankäsittely, kuvien skannaus ja värierottelu: Petri Kuokka / Aarnipaja

Kuvaskannaus: Henri Airo ja Kaisa Syrjänen

Graafinen suunnittelu: Tommi Tukiainen

Kustannustoimittaja: Jarkko Jokelainen

LIKE

Like Kustannus

Helsinki

www.like.fi

ISBN 978-951-1-38959-0

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2022

SISÄLLYS

Alkusanat	10
-----------	----

1985

Hanoi Rocks	12
Pelle Miljoona	16
J. Karjalainen Ja Mustat Lasit	18
Dingo	20
KIMMO LEHTOLA	24

1986

Rauli Badding Somerjoki	28
Remu Aaltonen	30
Melrose	32
MIKA JUSSILA	36
Noitalinna Huraa!	38
22-Pistepirkko	39
Ne Luumäet	40
Michael Monroe	42
Himo	43
Keba	44
Tuomari Nurmio	48
JOOSE BERGLUND	52

1987

Gringos Locos	54
PIM	55

Clifters	56
Michael Monroe	59
Kauko Röyhkä & Narttu	60
The Nights Of Iguana	64
Sielun Veljet	66
LIISA KYRÖNSEPPÄ	70

1988

Sielun Veljet	72
Brandi Ifgray	75
Smack	76
Jimi Tenor And His Shamans	80
Boycott	82
Cisse Häkkinen	84
Peer Günt	85
Stone	86
Gösta Sundqvist	87
JUSSI HELAMAA	88

1989

Leevi And The Leavings	92
Esa Eloranta	96
Albert Järvinen	98
Pate Mustajärvi	99
PENTTI HOKKANEN	100
Hearthill	104

1990

Kolmas Nainen	108
Eppu Normaali	110
Freud Marx Engels & Jung	112
Stone	114
22-Pistepirkko	116
SÖKÖ KAUKORANTA	120

1991

Kelpo Pojat	124
Backsliders	126
Andy McCoy & Shooting Gallery	130
Miljoonasade	132
Ali Alikoski	133

1992

J. Karjalainen Yhtyeineen	134
Balls	136
Shadowplay	138
Poverty Stinks	140
Wilma	141
Leningrad Cowboys	142
Toni Rossi & Sinitaivas	146
Alivaltiosihteeri	147
Veeti & The Velvets	149
Pave Maijanen	150
Hector	151
MATTI HELARIUTTA	152

1993

Kingston Wall	154
Topi Sorsakoski	156
Neljä Ruusua	158
JOUKO NUORA	162

1994

CMX	164
Pelle Miljoona & Rockers	166
Waltari	168
Juliet Jonesin Sydän	170
Mikko Kuustonen	172
Aki Sirkesalo	174
Ali & Rosvot	175
STEFAN BREMER	176

1995

Kyyria	180
Timo Kiiskinen	182
Ultra Bra	184
Thee Ultra Bimboos	186

1996

Amorphis	188
4R	190
Don Huonot	191
Andy McCoy & Pete Malmi	
ja Briard	192
Sami Yaffa ja Jan Stenfors	194
Sami Saari	196
Aki Sirkesalo	198

1997

JAANA NOVITSKIJ	200
Don Huonot	204
Stratovarius	206
Jonna Tervomaa	210

1998

HIM	214
Kuustonen Kaartamo Kettunen	218

1999

Zen Café	220
Sir Elwoodin Hiljaiset Värät	224
Sam Huber	226
Sakari Kuosmanen	227
HIM	228
MATTI PYYKKÖ	234

2000

The Crash	236
Anssi Kela	240
HIM	242
Kalle Ahola	244

2001

Maija Vilkkumaa	246
Nylon Beat	249
Maarit	250
The Rasmus	252

2002

Erja Lyytinen	254
Lordi	258

2003

HIM	262
MAREK SABOGAL	264
PMMP	266
Anssi Kela	270

2005

Olavi Uusivirta	272
Apulanta	276
HELI MÄENPÄÄ	278
TAPIO HEDMAN	281

2006

PMMP	284
------	-----

2007

The Hypnomen	288
--------------	-----

2008

Samuli Edelmann	289
-----------------	-----

2009

Petra	290
-------	-----

2010

Ali & Rosvot	292
--------------	-----

JOUKO LEHTOLA	294
Kiitokset	295

ALKUSANAT

Tämä kirja on kunnianosoitus Jouko Lehtolalle.

Hänen valokuvissaan näkyi, haisi ja maistui intohimo rockmusiikkia kohtaan. Kuvat eivät jääneet huomaamatta. Ne eivät ole unohtuneet.

Lehtolan ura käynnistyi harmaan Kekkoslavakian värikkäällä 1980-luvulla, kun hän pääsi *Länsiväylä*-lehden avustajaksi kotikulmillaan Espoossa. Tapiolasta oli lyhyt matka sillan yli Helsingin Ruoholahteen ja Lepakkoluolaan, jossa piti majaansa rocklehti *Rumba*. Lehtola kohosi nopeasti lehden hovikuvaajaksi.

Kun *Helsingin Sanomat* ja *Nyt-liite* tarvitsivat näkemyksellisen kuvaajan, Lehtolalle avautui entistä näkyvämpi julkaisukanava. Samaan aikaan Jönssistä,

kuten kaverit häntä kutsuivat, tuli suomalaisen rockin luottokuvaaja, joka vastasi sadoista levynkansista ja bändikuvista.

Tämän kirjan ensimmäiset kuvat Jouko Lehtola otti Hanoi Rocks'n legendaarisilla Kulttuuritalon keikoilla vuoden 1985 ensimmäisinä päivinä. Hän oli silloin 22-vuotias lapsenkasvoinen musafani mutta jo kokenut valokuvauksen harrastaja. Vuotta myöhemmin hän aloitti opiskelut Taideteollisessa korkeakoulussa ja kuvasi ensimmäisen levynkansikuvansa Keba-yhtyeen albumille *Koko ajan go-go*.

Tässä kohden Jouko Lehtolan kuvat tulivat minulle tutuiksi. Kun Keba'n albumi ilmestyi alkuvuodesta

1987, pummasin levykaupasta kolme mainoskantta ja kiinnitin ne nuppineuloilla huoneeni seinään. Lap-suudenkotini postiluukusta tipahti joka toinen per-jantai uusi *Rumba*, jonka kansikuvaajaksi oli usein kreditoitu Jouko Lehtola.

Kymmenkunta vuotta myöhemmin tutustuimme henkilökohtaisesti Don Huonojen kokoelmalevyn kansikuvasessoissa. Teimme lopulta yhteistyötä vii-dentoista vuoden ajan, mutta en tullut koskaan ker-toneeksi, kuinka olin fanittanut hänen kuviaan jo 15-vuotiaana aloittelevana biisintekijänä. En mainin-nut asiasta edes silloin, kun soitin hänelle viimeisen kerran elokuussa 2010.

Kesän alussa olin ehdottanut Jouko Lehtolalle, että hänen rock-kuvansa pitäisi koota yksiin kan-siin. Kerroin Jönssille kirjan saaneen vihreää valoa kustantajalta, ja keskustelimme kuvavalinnoista niin paljon kuin hänen voimansa sallivat. Kaksi viikkoa myöhemmin, 11. syyskuuta 2010, hän oli jo poissa, vain 47-vuotiaana.

Surun lisäksi jäi lupaus kirjasta. Pääsin tutustu-maan Jouko Lehtolan valokuva-arkistoon ja selasin kansioita pala kurkussa. Rokkikuvien seassa vilisivät henkilökohtaiset muistot reissuilta ja bileistä, jotka Jönssi oli jakanut ystäviensä kanssa. Mustavalkoiset lapsuudenkuvat sekoittuivat Taikissa kuvattuihin oppilastöihin ja myöhempien aikojen dokumentti-, taide- ja mainoskuviin.

Kirjan nimi *Rock-Finlandia* viittaa taidevalokuva-kirjaan *Jouko Lehtola's Finlandia* (2004), jonka kuvissa kiteytyy jotain olennaista suomalaisuudesta. Lehto-

lan suomalaisnuorisosta ottamat dokumentaariset taidekuvat olivat kansainvälistä tasoa ja saavuttaneet laajaa huomiota maailmalla jo 1990-luvulla.

Lehtola pääsi todistamaan kameransa linssin läpi, kuinka myös suomalainen rock kansainvälistyi vuosi-tuhannen vaihteen molemmin puolin. Hänen tun-netuin otoksensa on pinkkitaustainen henkilökuva Ville Valosta, joka päätyi HIMin läpimurtolevyn *Razorblade Romancen* (1999) kanteen. Se on löytänyt tiensä miljooniin koteihin eri puolella maailmaa.

2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä Jouko Lehtola keskittyi yhä enemmän taidevalokuvaukseen ja mainoskuvaukset lennättivät hänet maailmalle. Matkoillaan hän varasi aina omaa aikaa ja lähti etsi-mään todellista elämää kaupunkien sivukujilta niin Thaimaassa, Etelä-Afrikassa kuin Los Angelesissa. Samalla tavalla hän oli toiminut jo opiskeluaikoinaan matkustaessaan ympäri Eurooppaa.

Kun oli aika aloittaa tämän kirjan kirjoittaminen, toiseksi tekijäksi tuli toimittaja Ville Hartikainen. Muusikoiden ja läheisten haastatteluissa kävi ilmi, kuinka arvostettu ammattilainen ja pidetty ystävä Jouko Lehtola oli. Niiden kautta kirjan teemoiksi nousevat suomalaisen musiikkimaailman yhteisöl-lisyys ja Lehtolan lapsuudenystävät, jotka säilyivät hänen elämässään aikuisuuteen asti.

Jönssi osasi kohdata ihmiset niin, että he tunsivat olonsa turvallisiksi ja saivat olla sellaisia kuin ovat. Hänen kuvissaan heidän persoonansa pääsee esille suodattamattomana.

Kalle Ahola, Helsingissä keväällä 2022

1985

HANOI ROCKS

MICHAEL MONROE: Esiinnyimme Helsingin Kulttuuritalolla 3. ja 4. tammikuuta 1985. Keikat olivat osa Europe A-Go-Go -tapahtumaa, jota seurasivat kymmenet miljoonat televisiokatsojat ympäri Eurooppaa. Ohjelmaan oli valittu mukaan Euroopan parhaat rockyhtyeet, ja Hanoi Rocks oli show'n ainoa pohjoismainen bändi.

Konsertin televisioidun osuuden oli tarkoitus esitellä bändiämme laajemmalle yleisölle, mutta siitä tulikin meidän jäähyväiskeikkamme. Rumpalimme Razzle oli menehtynyt auto-onnettomuudessa vain muutamaa viikkoa aiemmin, ja olimme hänen kuolemastaan täysin murtuneita. Mulla oli itku kurkussa ja kyynel silmässä koko keikan ajan. Varsinkin "Million Miles Away" oli tosi vaikea laulaa, koska se muistutti niin vahvasti Razzlesta. Hädin tuskin suoriuduin siitä.

Se oli monen epäonnisen sattuman summa. Me oltiin lähdetty marraskuussa ensimmäiselle Amerikan kiertueellemme, ja kuun lopulla multa murtui nilkka Syracusen keikalla, kun hyppäsin rumpuraiserialta ja taitoin jalkani. Tapaamani lääkäri ei kuitenkaan huomannut murtumaa, joten jatkoimme kiertuetta Detroitiin ja Chicagoon. Siellä me vietettiin Razzlen synttäreitä, ja lauloin yleisön kanssa onnittelulaulun hänelle.

Viimeinen keikkamme oli 3. joulukuuta Clevelandin Peabody's Down Under -klubilla. Mulla oli nilkka niin turvonnut, etten saanut buutsia enää jalakaani. Atlantassa lääkäri ilmoitti, että se pitää kipsata. Siinä vaiheessa meidän olisi kannattanut pysäyttää

koko rundi ja lähteä takaisin Lontooseen. Levy-yhtiö kuitenkin päätti, että meidän pitää lentää Los Angelesiin tekemään pressiä. Siellä kundit lähtivät bilettämään Mötley Crüen kanssa, ja laulaja Vince Neil ajoi kannipäissään kolarin. Kyydissä istunut Razzle kuoli, ja samalla Hanoi Rocks tarina loppui.

SAMI YAFFA: Se oli vain äärimmäisen surullista. Oli sellainen luu kurkussa -fiilis koko ajan. Ja se kesti tosi pitkän aikaa, niin kuin palautua siitä, käsitellä. Me oltiin kuitenkin niin nuoria kaikki, nipin napin kaksikymppisiä. Ei ollut vielä silleen kapasiteettia, että olisi pystynyt diilaamaan tuollaisen henkisen trauman kanssa. Olimme aika kuutamolla, voisin sanoa, kaikin puolin.

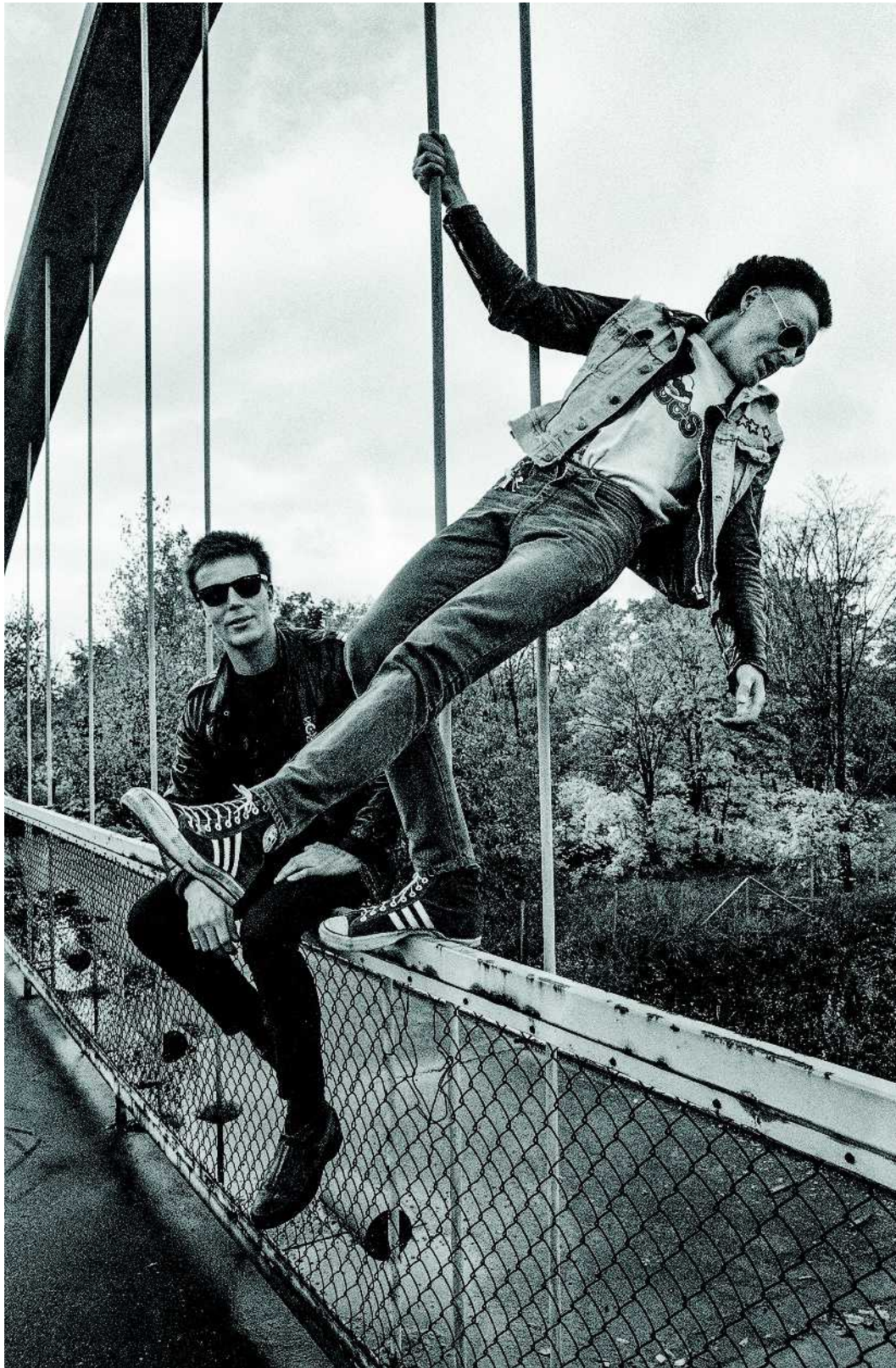
Se kaikki oli mulle vähän liikaa. Ilmoitin jatkille ennen tätä Europe A-Go-Go -juttua, että mulle riitti, lähden bändistä. Mä muistan, että noh... kun oli tehnyt sen päätöksen, että se on nyt loppu tämä juttu, niin oli se helpottavaa. Ei siinä kauaa mennyt, kun kaikki muutkin sinkosivat siitä eri teille ja koettivat elää sen jutun kanssa omilla tavoillaan. Kaikkihan me mentiin siitä aika pihalle, niin kuin arvata saattaa.

MICHAEL MONROE: Oltaisiin me tietysti voitu jatkaa uusilla jäsenillä, mutta ei se olisi ollut enää sama asia. Hanoi Rocks oli perhe ja katujengi. Olin lisäksi ajautunut Andyn kanssa ihan eri maailmoihin, eikä me tultu enää ollenkaan toimeen. Meillä ei ollut enää mitään yhteyttä. Oli parempi lopettaa ja säilyttää bändin arvokkuus.

1985

J. KARJALAINEN JA MUSTAT LASIT

JUKKA KARJALAINEN: Olimme soittamassa itsenäisyyspäivän konsertissa UKK-hallissa eli nykyisessä Messukeskuksessa. Siksi mulla on päällä tuo frakki. Kuvassa mulla on tuollainen saarnaava asento, näyttää melkein kuin olisi siunaus meneillään. Voi olla, että tässä vedetään ”Dorista”. Sen aikana me monesti hiljensimme soittoa ja välillä lopetimme kokonaan, että päästiin hoilaamaan biisiä yhdessä yleisön kanssa.

Olen aina tykännyt tehdä kappaleita, joita ihmiset pystyvät laulamaan. Sellaisia iskelmällisiä juttuja, jotka ovat lähellä kansanlauluja. Niissä on jotain suomalaiskansallista. Ymmärrän, että moni voi myös inhota sellaisia kappaleita. Ne kulutetaan niin helposti loppuun, mikä on hittien huono puoli. Biisejä ei voi kuitenkaan kauheasti suunnitella. Niistä tulee sellaisia kuin tulee. Joskus tuntuu jopa siltä, että kappaleessa tapahtuu jotain kummallisia alkemistisia reaktioita, kun sanat ja melodiat yhdistyvät. Sitä vain ihmettelee, että mistä tuokin juttu tuli, että enhän minä edes oikeastaan osaa tehdä tuollaista. Ja se juuri on hienointa tässä hommassa.

”Doriksen” syntyprosessi oli hyvin tyyppillinen. Tykkään rämpytellä kitaraa omaksi ilokseni, ja kun huomaan jonkun mielenkiintoisen sointukulun tai melodianpätkän, yritän tavalla tai toisella nauhoittaa sen. 1980-luvun puolivälissä mulla oli käytössä sellainen ”Blues Blaster”, Tavastian takahuoneesta joltain hörhöltä ostamani kasettimankka. Äänitin sillä Munkkivuoren kerrostalokämpässäni sellaisen aika kivan kuuloisen slaavilaisen melodianpätkän. Ajat-

telin, että tämä voisi olla kova juttu. Sitten kelasin, että Doris-nimi voisi sopia tähän tunnelmaan. Blokkasin sen *Velipuolikuusta*. Yhdessä sketisissä sanottiin: ”Siellä oli hyvännäköisiä dooriksii.” Sehän on aika tyhmä slangisana, ei mitenkään kauniin kuuloinen, mutta nimenä aika hyvä.

Hieman myöhemmin olin kosketinsoittajamme Mikko Kivikarin kanssa Amerikassa automatkalla. Kuuntelimme jotain country-asemaa, ja siellä laulettiin ”you took my heart, but I need it back”. Ajattelin, että tuohan on aika hyvä laini, tuotahan voisi käyttää jossain. Sitten muistin ”Doris”-hahmotelmani. Päätin tehdä Doriksesta kappaleen hallitsevan hahmon, ja biisin kertoja, tämä naisia iskevä tyyppi, saisikin maistaa omaa lääkettään. Siltä pohjalta kirjoittelin kappaleen valmiiksi. Näin jälkikäteen ajateltuna kyseessä on aika edistyksellinen biisi. Naishahmohan on jutun sankari.

Vuosi 1985 oli aikamoinen spesiaalivuosi suomalaisessa rockissa. Tuli monia mielettömiä biisejä, tosi isoja klassikoita. Mutta ei asioita silloin ymmärrä, kun ne tapahtuvat. Muistan, että olin vanhempieni luona käymässä ja kuuntelimme radiota. Ensin tuli ”Doris” ja siihen perään Eppu Normaalin ”Kitara, taivas ja tähdet”. Ajattelin, että ihan makea biisi tuokin. Mutta ei sitä ajatellut, että ne olisivat jotenkin historiallisia tai poikkeuksellisia kappaleita.

”Doris” esitettiin myös Levyraadissa. En yhtään muista, miten se siellä pärjäsi, mutta Jörn Donnerin kommentti on kyllä jäänyt mieleen. Donner totesi: ”Laulajalla taitaa olla jokin polyyppi kurkussa.”

1985

DINGO

PERTTI NEUMANN: Päivämäärä 7. joulukuuta 1985 on jäänyt mieleeni hyvin. Olimme starttaamassa koko maan kattavaa jäähallikiertuetta ja valmistautumassa rundin aloituskeikkaan Helsingin jäähallissa. Sen suuremmaksi rockyhtye ei voinut Suomessa enää kasvaa. Tunsin olevani king of pop. Sitä en silti kuolemaksenikaan muista, kenen idea jäähallikiertue oli. Mahdollisesti managerimme Lasse Norreksen tai sitten kyse oli omista aivoituksistani. Pitäisi kysyä Lasselta.

LASSE NORRES: Kokenut keikkamyymämme Lido Salonen Pop Officesta kertoi, että suomalaiset urheilijakuuluisuudet ja liikemiehet Erkki Mustakari ja Jaakko Tuominen olivat lähestyneet häntä ja ehdottaneet jäähallikiertuetta joulukuulle 1985. Kyseessä oli asiallinen ja taloudellisessa mielessä hyvin houkutteleva kirjallinen tarjous. Päätimme esittää luotettavaksi katsomamme tarjouksen yhtyeen jäsenille, siitä keskusteltiin bändin kanssa ja se päätettiin hyväksyä.

Muistan, kun seisoiimme Helsingin jäähallin käytävällä hetki ennen keikan alkua. Olihan se jotain ihan käsittämätöntä. Olimme varmoja, että tästä tulee poskettoman hieno homma ja tässä tehdään nyt suomalaisen musiikin historiaa. Niin kuin tehtiinkin. Ei kukaan ollut aiemmin tehnyt Suomessa konserttikiertuetta jäähalleissa. Seuraavan kerran sellaista uskalsivat kokeilla vasta Mestarit vuosituhanen taitteessa.

PERTTI NEUMANN: Tietysti se tuntui jännittävältä. Jäähallin käytävällä otetussa kuvassa ilmeestäni näkee, että olen aika sulkeutuneessa tilassa. Tuollaista jättikonserttia varten keskittyy vähän kuin huipputasen jalkapallo-otteluun. Päässä ei liiku keikan lisäksi oikeastaan yhtään mitään. Siinähan oli valokuvajiaakin käytävällä vastassa. Olin kuitenkin ihan omassa pikku tunnelissani, enkä tiedostanut yhtään, mitä ympärilläni tapahtui. Lievästi sanottuna Amerikan meininkiä siinä tilanteessa oli. Kuvaa katsellessa tulee mieleen, että yhtä hyvin tämä olisi voinut tapahtua jossain New Yorkin Madison Square Gardenissa.

Jalassa mulla näyttää olevan itse duunaamani buutsit. Hapsutakin olin teetättänyt muistaakseni Lontoossa, ja korvakorut olin ostanut vuoden alussa Marokosta, *Kerjäläisten valtakunnan* kuvausmatkalta. Diggailin tuohon aikaan Big Countrya, Duran Durania ja U2:ta. Kai musta on aistittavissa vähän Bonoakin – hyvällä maulla toki.

Loppujen lopuksi se oli hyvin tyypillinen Dingo-keikka. Armotonta hysteriaa ja kovia tempoja alusta loppuun, ei mitään sen poikkeuksellisempaa. Ainoastaan järjestelyt olivat hieman massiivisemmat. Oli pyrotekniikkaa ja sen sellaista. Meikkaajankin olimme palkanneet kiertueelle mukaan. Ehkä sillä kaikel-la haluttiin todistella, että näin iso Dingosta on tullut.

Kaikki näytti Helsingin konsertin jälkeen tosi hyvältä. Oulun ja Seinäjoen keikat menivät vielä hienosti, mutta sitten tuli Kuopio ja grande

catastrophe. Olimme hotellihuoneissamme makoi-lemassa, kun Dingo-äänivastaava soitti hädissään tiiliskivikännykällään, että kamat eivät nouse tänään pystyyn, bändin kiertuekassa on ryöstetty! Sirkus piti pysäyttää.

Huhut lähtivät nopeasti liikkeelle, ja hotellin ympärille kerääntyi arviolta parituhatta teiniä. Kun keikan peruuntuminen varmistui, ikkunat kivitettiin rikki ja paikalle jouduttiin kutsumaan kansalliskaarti väkijoukkoa hajottamaan. Jälleen meni Amerikaksi.

LASSE NORRES: En voi mennä vannomaan, mitä rahojen kanssa tarkalleen ottaen tapahtui, mutta sen voin sanoa, että kiertueen epäonnistumiseen vaikutti monta eri tekijää. Jo Oulussa ja Seinäjoella olimme huomanneet, että konsertteihin saapui paljon yleisöä, mutta loppuun niitä ei ollut myyty. Tähän oli varmasti osittain syynä se, että Dingo oli jo ehtinyt soittaa samana vuonna kymmenittäin loppuunmyytyjä keikkoja ympäri maata. Suurin nälkä oli ehkä tyydytetty.

Lisäksi kiertueen toteutuspuolella oli toivomisen varaa. Kiertuetta järjestäneiden Mustakarin ja Tuomisen ammattitaito musiikkibisneksestä ei ollut jälkikäteen ajatellen lainkaan riittävää. He eivät yksinkertaisesti ymmärtäneet alan lainalaisuuksia ja markkinoinnin merkitystä. Varmaan he ajattelivat, että tähän on helvetin helppo homma, kunhan vain varataan tarpeeksi isot tilat, niin jengi tulee kyllä

katsomaan. Todennäköisesti he olivat jääneet saman Dingo-huuman pauloihin kuin me muutkin. Meistä kaikistahan tuntui aidosti siltä, että Dingolta onnistuu kaikki. Vauhtisokeutta se oli.

Täytyy myös muistaa, että aika oli toinen. Ei jengi ollut tottunut mihinkään jäähallikeikkoihin. Se oli ihan uutta silloin. Kaiken lisäksi elettiin keskellä syntä talvea, ja jäähallit olivat 1980-luvulla tosi kylmiä mestoja. Olin ollut paria vuotta aiemmin Oulussa Kissin kanssa, ja bändin jätkät pysyivät multa lämmikettä, että pystyivät ylipäättään esiintymään. Meinasivat jäätyä paikalleen.

PERTTI NEUMANN: Kuopion vallankumous oli vittumainen ja tyhjentävä kokemus. Syylistimme keikan peruuntumisesta aluksi itseämme, koska tunsimme pettäneemme fanimme, vaikka eihän se niin ollut. Uskon, että tapaus vaikutti maineemme lisäksi bändin sisäisiin kemioihin. Sillä oli jonkin sortin lähtölaskennalliset vaikutukset hajoamiseemme seuraavana vuonna. Dingo soitti viimeisen keikkansa Nivalan Tuiskulassa 4. lokakuuta 1986. Bändistä oli kasvanut muutamassa vuodessa tiivis yhteisö, olimme jätkien kanssa melkein kuin naimisissa keskenämme ja elimme täydellisessä symbioosissa. Kaikesta menestyksestä huolimatta päätavoitteenamme oli ollut koko ajan tehdä hyvää musaa. Bändin lopettaessa tuntui kuin perhe olisi hajonnut.

KIMMO LEHTOLA

ARKKITEHTI JA MUUSIKKO JOUKO LEHTOLAN ISOVELI

KIMMO LEHTOLA: Elettiin kevättalvea 1975. Hurriganes oli palannut joltain kiertueeltaan, ja Cisse Häkkinen oli parkkeerannut vaaleanharmaan Cadillacinsa Aarnivalkeantielle meidän kotimme lähelle. Kyseessä oli se sama Cadillac, jonka kyydissä Remu, Cisse ja Albert Järvinen istuvat *Roadrunner*-albumin kannessa. Nyt se oli tuherrettu aivan täyteen nimmareita ja tageja.

Kun hokasimme auton, sanoin Jönssille, että mennään ottamaan kuva, että poseeraapa tuossa oikein huolella! Siinä Jönssi sitten keekoili, rehvakkaasti Häkkisen Cadillaciin nojaten, pilottilasit päässään. Nappasin kuvan. Pian tämän jälkeen Cisse maalautti sotketun autonsa hempeänsiniseksi.

Löysin negatiivin parikymmentä vuotta myöhemmin, ja teetin siitä Jönssille ison taulun kolmekymmentvuotislahjaksi. Hän oli aivan pähkinöinä: ”Ei jumalauta!! En muistanut ollenkaan tällaista! Tää on aivan mahtava!”

Sellainen Jönssi oli.

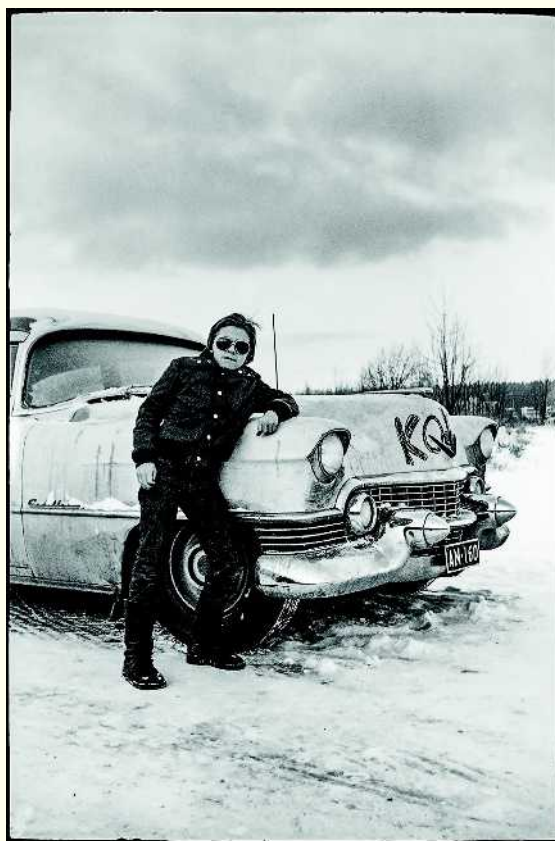
Ensimmäiset muistikuvani pikkuveljestäni liittyvät Lapinlahdenkadun kotiimme. Jönssi oli vielä pieni tiitiäinen, ja minä leikin pikkuautoilla kotimme lattialla. Jönssiksi häntä kutsuivat kaikki. Myös vanhempamme. Pohdimme asiaa äitini kanssa, mutta emme keksineet mistä ja milloin kutsumanimi tuli käyttöön.

Olin Jönssiä muutaman vuoden vanhempi. Isoveljenä jouduin välillä häntä kiusaamaan, mutta muutoin

suhteemme oli kaikin puolin hyvä, ja leikimme miehellämme toistemme kanssa. Välillä oli pakkokin. Kesät vietimme perheemme mökillä Antskogissa. Ei siellä ollut mitään mukavuuksia: käytiin puuhuussissa ja vedet kannettiin kaivosta. Kaikki virikkeet piti keksiä itse.

Teini-ikäisinä meillä oli jo omat kaveripiirimme ja välillemme alkoi muodostua luonnollista eriytymistä. Uskon olleeni Jönssille silti jonkinlainen esikuva. Hurradin ensiksi partioon, sitten innostuin bänditouhuista, bassonsoitosta ja prätkehommista. Kitaristi Mikko Lankisen ja rumpali ”Hirkka” Hirvosen kanssa perustimme Häpeä-yhtyeen viisitoistavuotiaina. Urkuri Antti ”Äpryk” Ahvenaisen liittyttyä bändiin nimeksi vaihtui Potatoes. Aika pian Jönssilläkin oli oma yhteensä, Jamming Shit. Pojat treenasivat jonkun aikaa samassa kämpässä Espoon Tuomarilassa. Kutsuimme heitä paaperoiksi – ihan positiivisessa mielessä.

Kamerakerhoon olin liittynyt melko nuorena. Rupesin kehittämään kotonamme kuvia, ja opetin jutut myös Jönssille. Aika pian kävi selväksi, että valokuvaus oli hänen juttunsa. Se oli myös vanhemmille ok. Koskaan en kuullut heiltä minkäänlaista rutinaa ammatinvalinta-asioistamme. Meillä oli muutoinkin kotona todella hyvä luotto. Nykypäivän lapsiin verrattuna saimme viipottaa aika vapaasti omia latujamme. Kun vanhempamme joskus myöhemmin kysivät, miten muistamme lapsuutemme, tarjotti Jönssi,

Kuva: Kimmo Lehto

että ”mehän oltiin broidin kanssa aina kaksistaan”. Vanhempamme olivat aivan kauhuissaan.

Lukion jälkeen uravalintaa miettiessään Jönssi koki hetkellisen porvarillisen heräämisen ja päätti pyrkiä Helsingin yliopistoon oikeustieteelliseen. Se hän olisi ollut boheemitaiteilijaelämän täysi vastakohta. Yhden epäonnistuneen yrityksen jälkeen hän kuitenkin löi hanskat naulaan.

Vuonna 1984 armeijaan menon tullessa ajankoh-
taiseksi Jönssi ilmoitti, että aikoo mennä siviilipalvelukseen elämäntarkoituksellista syistä. Ateneumin taidemuseon peruskorjaus oli käynnistymässä vuodenvaihteessa 1985, ja olin korjausta suunnittelevassa arkkitehtitoimistossa hommissa. Kysyin Rakennushallituksen porukoilta, että mitä jos dokumentoimme remontin oikein huolella, että tuntisin hommaan

sopivan sivarikaverin. Juttu meni läpi.

Työ osoittautui hyvin vapaamuotoiseksi. Jönssillä oli rakennukseen omat avaimet ja hän pystyi pyörimään talossa mielensä mukaan. Hän otti vuoden aikana tuhansia kuvia, kehitti kuvat itsenäisesti ja kiikutti Rakennushallitukselle arkistoitaviksi. Uskon kokemuksesta olleen hänelle suurta hyötyä ammatillisesti. Jönssi itsekin sanoi, että projektin aikana hänelle kehittyi niin kova rutiini valokuvaamiseen ja pimiötyöskentelyyn, ettei kuvaamiseen liittyviä perusasioita tarvinnut enää jatkossa harjoitella. Hän käytti tilaisuutta silläkin tavalla hyödykseen, että kuvasi artisteja Ateneumin käytävillä lehtijuttuja varten.

Jönssi oli päässyt freelancekuvaajaksi *Länsiväylään*, *Rumbaan* ja *Iltalehteen*. Seurasin hänen uransa mielenkiinnolla, sillä hänestä oli kuoriutumassa

Kimmo Lehtolän arkisto

todella professionaalinen tekijä. Hänellä oli näkemystä ja määrätietoisuutta, ja tiesin, että homma tulisi kantamaan vielä pitkälle. Uskon, että ammatillisen identiteetin muodostuminen teki hänestä myös itsevarmemman. Vielä murrosikäisenä Jönssi oli hyvin hiljainen kaveri. Sellainen totinen poika.

Oma kilsamittarini bänditouhujen suhteen tuli täyteen 1993. Sitä ennen Jönssi ehti ottaa yhtyeilleni useat promootiokuvat. Hän kuvasi muun muassa Potatoesin ensimmäisen ep-levyn ja Toni Rossi & Sinitaivaan debyyttialbumin kannen vuonna 1990. Hieno kuva siitäkin tuli. Jönssi ei silti koskaan kehuskellut minulle töillään millään tavalla eikä yrittänyt tuoda itseään sillä tavalla esiin. Hän oli vähän kuin Pulliaisen Esa on kitaristina. Ei turhia rehennellyt.

Aikuisiällä Jönssistä kehittyi hyvin boheemi ihminen, mistä tulee mieleen eräs ilta 1990-luvun alussa.

Olimme silloisen vaimoni ja lastemme kanssa lähtemässä Antskogin kesämökille, jonka olimme saaneet Jönssin kanssa perintönä.

Pakkasimme kamat elämää nähneeseen pakettimersuun. Olimme todella pienellä budjetilla liikkeellä ja laskimme, että ruoat riittäisivät juuri ja juuri koko viikonlopuksi.

Kun ilta oli jo hämärtynyt, huomasimme Jönssin kävelevän mökkietä pitkin. Hänellähän ei ollut ajokorttia eikä autoa nuorempana. Katsottiin, että ”jaahas, taiteilija saapuu kassinsa kanssa”. Jönssin ensimmäinen kysymys oli: ”Onks teil ruokaa? Mul on kauhee nälkä.” Selitimme, että nyt on sellainen tilanne, että me olemme laskeneet ruoat niin tarkkaan, että emme voi valitettavasti auttaa. Tarjouduin kuitenkin ajamaan Jönssin Karjaalle kauppaan. Jönssi otti siitä vähän nokkiinsa. Se oli liftannut monta tun-

Kimmo Lehtinen arkisto

Kuva: Kimmo Lehtinen

tia Helsingistä sinne Anskuun ja totesi happamana, että ”aijaa, täällä on tällainen meno”. Mielenosoituksellisesti se lähti mato-ongelle. No eihän sieltä oikein matojakaan aluksi löytynyt, eikä sieltä järvestä mitään kaloja tullut.

Siinä kassissaan se oli roudannut mukanaan ainoastaan kasan sipuleita. Se tuli paistamaan niitä sinne mökkiin, joka alkoi haista ihan helvetin hirveälle. Me jouduttiin tuulettamaan sitä sillä seurauksella, että mökki oli täynnä itikoita. Kaikilla alkoi hermo mennä. Sitten Jönssi sanoi lähtevänsä nukkumaan. Lopuksi se kääntyi ja kysyi: ”Kimmo. onks sulla lainata hammasharjaa?”

Jönssin syöpä tuli shokkina. Jönssi soitti ja sanoi, että: ”Tiedätsä, Kimmo, nyt on paska juttu.” Sanoin heti siinä puhelun aikana, että nyt ei luovuteta, pannaan verta pakiin ja taistelutahto päälle. Että kyllä tämä nujerretaan.

Jönssi kävi kaikki mahdolliset sytostaattihoidot läpi, ja elimme kovasti siinä toiveessa, että niillä olisi positiivinen vaikutus. Sitten lääkärit ilmoittivat, että hoidot lopetetaan. Ainoaksi vaihtoehdoksi jäi onkologinen virushoito, jonka hintalappu oli 10 000 euroa kuukaudessa. Mietimme Jönssin kanssa kuumeisesti, mistä saisimme kerättyä tarpeeksi rahaa. Päädyimme siihen, että otan pankkilainaa ja ostan Jönssiltä hänen osuutensa Antskogin mökistä. Uskon, että sillä me saimme hänelle kuusi kuukautta lisää elinaikaa.

Olin Jönssin luona hänen kuollessaan. Jönssi oli pyytänyt, että pukisin viimeiselle matkalle hänen päälleen pari vuotta aiemmin kuolleen isämme vanhan sprigin. Näin myös toimimme Jönssin vaimon Jaanan kanssa. Hautajaisissa arkku oli ortodoksisen perinteen mukaisesti auki. Pikkuveljen menehtyminen oli minulle kyllä todella kova paikka.